

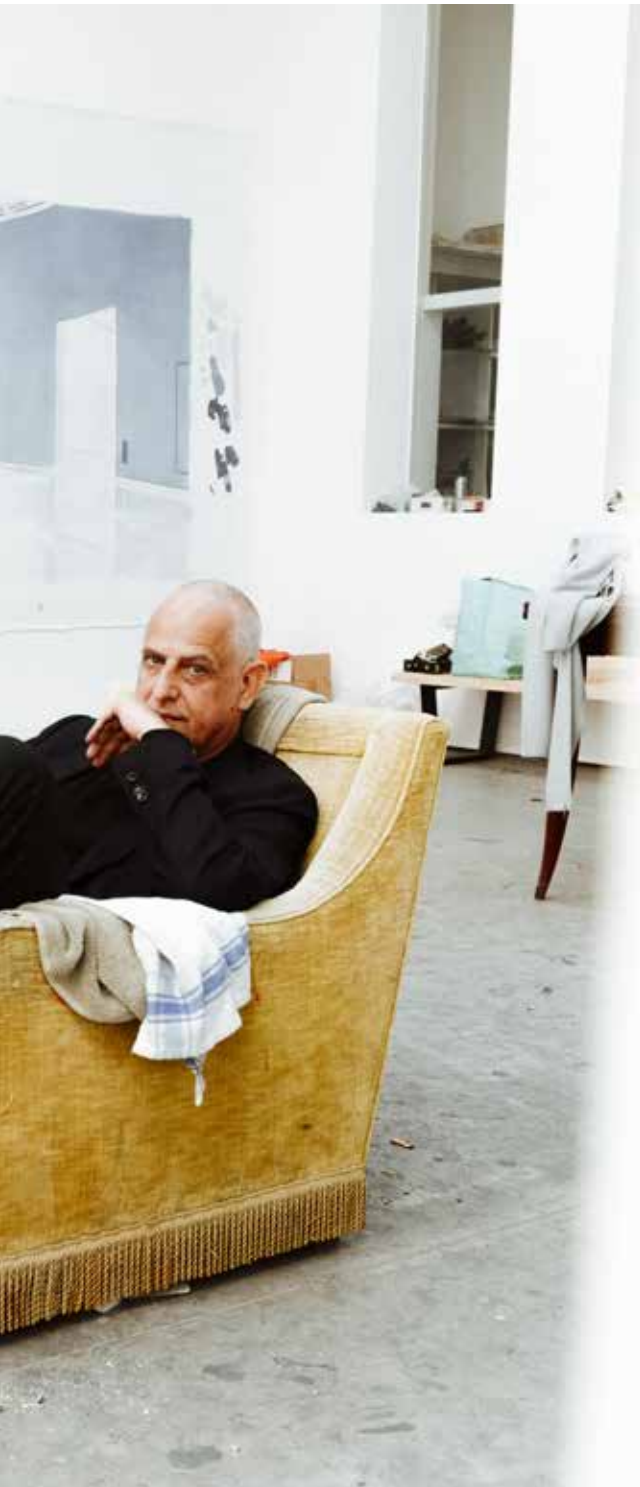

Frank Demaegd en Luc Teymans © Illias Teirhincx

'DIEP IN M'N HART HIELD IK VAN SCHILDERKUNST'

Frank Demaegd

ZENO X GALLERY

**FRANK DEMAEGD:
'EEN ECHTE GALERIE IS GEEN GEWONE WINKEL, MAAR
HEEFT ALS TAAK OM KUNSTENAARS VAN HIER BEKENDHEID
TE GEVEN IN HET BUITENLAND'**

Frank Demaegd werkte aanvankelijk als stedenbouwkundige, maar we kennen hem anno 2019 vooral als galerist. Zijn Zeno X Gallery herbergt al enkele decennia de fine fleur van de hedendaagse Belgische kunst. Van Raoul De Keyser, Luc Tuymans en Michaël Borremans tot Dirk Braeckman. Van die laatste opent op 18 september een nieuwe tentoonstelling in Borgerhout. Voldoende stof voor een wervelend gesprek met de sterke man achter dit succesverhaal.

Na een tocht door de galerieruimtes in Borgerhout ontvangt Frank Demaegd me tussen de kunstboeken. Keurig geïnventariseerd en uitgestald in rekken die tot aan het plafond reiken, heeft zich een bibliotheek gevormd rond wat deze man de voorbije 38 jaar met zijn galerie heeft verwezenlijkt. 'Alleen al deze twee rekken zijn gevuld met publicaties over Luc (Tuymans, red.)', wijst Demaegd. Zonder meer indrukwekkend, maar we beginnen het gesprek toch bij het begin: bij het ontstaan van zijn interesse voor de beeldende kunst.

ONDER DE STOLP VAN DE CONCEPTUELE KUNST

Frank Demaegd: 'Van thuis uit was die interesse er alleszins niet. Maar toen ik veertien was, trok ik een tijdlang naar de academie. Eerst in Aalst, nadien in Roeselare. Zelfs toen

ik in 1980 een pand kocht op het Antwerpse Zuid – een buurt die toen nog in verval was – en er kwam wonen, heb ik nog een tijdje aan portret- en figuurtekenen gedaan. Als ik erop terugkijk, is dat grappig, want mijn liefde voor het metier strookt helemaal niet met de programmatie tijdens de beginjaren van Zeno X.'

Hoe bedoel je?

Demaegd: 'Het pand op de Leopold de Waelplaats – gelegen recht tegenover het KMSKA – was te groot voor ons en dus besloot ik in 1981 om van het gelijkvloers een galerie te maken. Maar schilderkunst werd in die jaren in de kunst- en galeriewereld gepercipieerd als oubollig. Je moet dat in zijn tijdsgesest plaatsen. We zaten toen met een dominante modernistische visie. De invloed van de conceptuele kunst was enorm. Eigenlijk heel dom, maar het is ongelooflijk hoe algemeen dat doorwerkte. Diep in m'n hart hield ik van schilderkunst, maar dat kon of mocht bij wijze van spreken niet meer. Vandaar dat Zeno X tot ongeveer 1987 vooral installaties en concepten toonde, van onder meer Luc Deleu, Guy Rombouts, Guillaume Bijl, maar ook van de architect Rem Koolhaas. Die had toen net zijn boek *Delirious New York* geschreven, maar had nog niet eens een woning gebouwd.'

RAOUL DE KEYSER, EEN VERKENNER

Berust de naam en faam van Zeno X echter niet vooral op de succesvolle verankering van enkele Belgische schilders binnen de internationale ‘terugkeer naar de schilderkunst’ in de late jaren 80 en vroege jaren 90?

Demaegd: ‘Klopt. Een aantal momenten zijn daar ontzettend belangrijk in geweest. In 1987 kwam Raoul De Keyser – toen al een schilder met een verdienstelijk parcours – bij me aankloppen met de vraag om een studiobezoek. Vreemd eigenlijk, want De Keyser – schilder pur sang – had net een tentoonstelling gehad in de Kunsthalle in Bern met allemaal niet-schilders zoals Jan Vercruyse, Lili Dujourie en Kasper König. Maar goed, ik was bezig met een al met al nog jonge galerie en ik was vereerd. Ik zag daarin een kans om de galerie op een nieuw spoor te krijgen, maar vroeg ook aan De Keyser wat ik voor hem kon betekenen. In 1988 heb ik een eerste show met hem gedaan en in 1990 ben ik met Tuymans begonnen. Ook dat was niet vanzelfsprekend. Ik herinner me dat ik de directeur van de Kunsthalle in Bern heb moeten overtuigen van het werk van “die gast met z'n kleine, figuratieve schilderijtjes”. (lacht) Nadien was er uiteraard de *documenta* van Jan Hoet in 1992. Maar het echte kantelmoment kwam er pas in 1993-1994, toen Kasper König in de tentoonstelling *The Broken Mirror* werken van Luc Tuymans en Raoul De Keyser plaats- te tussen het werk van internationale gangmakers. Het is eigenaardig dat het zo'n gevecht is geweest om de schilderkunst opnieuw op de kaart te zetten. Want als je daar staat voor een blanco doek, moet je nadenken: wat ga ik schilderen? Dus dat is al conceptueel.’

DE STER VAN TUYMANS

De naam van het Antwerpse goudhaantje van Zeno X is bij dezen gevallen. Luc Tuymans verwierf de voorbije decennia status tot ver buiten de landsgrenzen. Nu loopt

er een tentoonstelling in Museum De Pont (Tilburg) en in het wondermooie Palazzo Grassi in Venetië. Markeerde de tentoonstelling bij Kasper König meteen ook het begin van de grote doorbraak voor Luc Tuymans?

Demaegd: ‘Ik denk het wel. Luc vond al enkele jaren eerder, in 1990, aansluiting bij de galerie. Ook hij was een kind van zijn tijd en had tussen 1980 en 1985 niet geschilderd, maar geëxperimenteerd met andere media, vooral film. In de tweede helft van jaren 80 begon hij opnieuw te schilderen. Maar het is inderdaad de expo bij König in 1993-1994 die de “terugkeer naar de schilderkunst” internationaal op de kaart zette. Schilderen mocht weer en Luc was één van de voortrekkers. Ik ben in die periode met hem naar New York gereisd om alle mogelijkheden te onderzoeken van galeries die bereid waren tot samenwerking. De grootste naam en kandidaat was ongetwijfeld Barbara Gladstone. Maar in die mondiale topgalerie zou Luc misschien een kleine vis in een groot aquarium geweest zijn. En dus kozen we er uiteindelijk voor om een meer duurzame samenwerking met David Zwirner uit te bouwen.’

DE MARKT EN NIETS DAN DE MARKT

In de marge van het succesverhaal van Tuymans en andere kunstenaars uit je galerie heb je in de loop van de jaren ook kennis gemaakt met de secundaire markt. Met de soms bizarre economische dynamiek van de kunstmarkt.

Demaegd: ‘Ik ben vrij naïef begonnen en kende weinig van de kunstmarkt. Ik vond het mijn taak als galerist om mensen van hier, mensen die je kan volgen en verdedigen, een internationaal platform te bieden. Over de secundaire markt heb ik geleidelijk aan moeten leren. Ik was daar aanvankelijk erg gefrustreerd over en soms nogal fundamentalistisch. Ik kon me kwaad maken wanneer ik moest vaststellen dat een koper een werk na

enkele jaren al op de markt gooide. Ik was boos omdat die secundaire markt soms haaks staat op wat een goede galerie kan of moet betekenen voor zijn kunstenaars. Een echte galerie is geen gewone winkel, maar heeft volgens mij als taak om kunstenaars van hier bekendheid te geven in het buitenland, bij verzamelaars, galeristen en museale instellingen.’

Antwerpen is uiteraard niet het tooneel van die internationale kunsthandel. Toch bleef Antwerpen de uitvalsbasis voor je galerie. Hoe komt dat?

Demaegd: ‘Voor ons is het interessanter om hier te zitten dan in New York. Als ik zie hoe sommige spelers van mijn niveau daar moeten vechten om te overleven omwille van het loodzware kostenplaatje dat ze maandelijks moeten ophoesten, ben ik heel blij om van hieruit te kunnen werken. Met mensen van hier.’ |Dennis Van Mol

DIRK BRAECKMAN. DEAR DEER
18.09-19.10.2019

HYUN-SOOK SONG
30.10-14.12.2019

ZENO X GALLERY
Godtsstraat 15, Borgerhout
www.zeno-x.com

LUC TUYMANS. THE RETURN
Tot 19.11.2019
Museum De Pont
Wilhelminapark 1, Tilburg (NL)
www.depont.nl